

**ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ
РОЗВИТОК ВЧИТЕЛЯ
В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**14-16 червня 2018 року,
м. Мелітополь, Україна**

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Вища лінгвістична школа в Ченстохово (Польща)
Маріямпольська колегія (Маріямполь, Литва)
Національна академія педагогічних наук України
Відділення вищої освіти Національної академії педагогічних наук України
Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огіска
ДВНЗ «Запорізький національний університет»
Класичний приватний університет
Бердянський державний педагогічний університет
Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія

ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

(14-16 червня 2018 р., м. Мелітополь, Україна)

УДК 378.091.21:005.322 (043.2)

ББК 74.58

О 75

Рекомендовано до друку вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.
Протокол № 14 від 29.05.2018 р.

О 75 Особистісно-професійний розвиток вчителя в умовах реалізації Концепції Нової української школи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (14–16 червня 2018 р., м. Мелітополь, Україна) / Ред.-упоряд. Дубяга С. М., Чорна В. В., Яковенко І. О. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. 245 с.

ISBN 978-617-7566-25-9

У збірнику висвітлено головні напрашування щодо реалізації Концепції Нової української школи. Обґрунтовано необхідність зміни змісту і структури організаційно-методичного забезпечення, пошук інноваційних підходів, активних форм і методів навчання. Визначені особливості готовності педагогів до змін в умовах впровадження Концепції Нової української школи. Зроблено акцент на важливості професійного розвитку сучасного вчителя.

Друкується в авторській редакції.

ISBN 978-617-7566-25-9

УДК 378.091.21:005.322 (043.2)

ББК 74.58

©Автори матеріалів, 2018

5. Кузнецов В. В. Соціально-педагогічні умови формування духовно-краснознавчих цінностей в учнів сучасної сільської школи: дис. ... канд. пед. наук. М., 2006. 198 с.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Логвіна-Бик Тетяна Анатоліївна
кандидат педагогічних наук, доцент

Бик Наталя Володимирівна
студентка 4 курсу, ННІСПМО,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь

Анотація: в статті розглянуто компетентісний підхід до навчання студентів, створення освітнього простору для розвитку талантів та здібностей майбутніх фахівців.

Ключові слова: компетентність, методична підготовка студентів, освітній простір, конструювання змісту освіти.

В умовах реформування вищої освіти в Україні здійснюється ретельний відбір змісту професійної підготовки педагогічних кадрів, адже саме вчитель біології формує особистість майбутніх фахівців, готує їх до дорослого життя і професійної діяльності. За твердженнями М. Барбера і М. Муршеда, «реформа освіти входить до переліку основних завдань багатьох країн» [1, с. 7], а якість шкільної освіти ґрунтується на якості роботи вчителів, які в ній працюють, тобто «якість освіти не може бути вище якості роботи педагогів» [1, с. 17].

Методична підготовка студентів педагогічних вузів є наскрізною і здійснюється протягом всього періоду навчання у вищих навчальних педагогічних університетах [6]. Біологія як навчальний предмет, разом з іншими предметами, вносить свій внесок у формування ключових компетенцій (Компетентісний потенціал навчального предмета) [2, с. 9 – 10]. У програмі з біології реалізований інтегрований підхід до формування змісту курсу. Основними ідеями, навколо яких генерується навчальний матеріал курсу «Біологія», є загальні закономірності організації, функціонування і розвитку живих систем різних рівнів організації живої природи, методи емпіричного і теоретичного рівня пізнання, що відповідає біологічній компоненті державного освітнього стандарту та теоретичним положенням сучасної біологічної науки. Особливістю курсу «Біологія» є посилення міжпредметних зв'язків, що реалізуються при плануванні змісту суміжних понять біології та інших предметів освітньої галузі «Природознавство», важлива роль відводиться експериментальній роботі учнів. Практичну частину програми складають лабораторні та практичні роботи, лабораторний і польовий практикуми [2].

До основних компетентностей при вивченні біології відносять: 1) спілкування на державній та іноземних мовах, 2) математичну компетентність, 3) основні компетентності у природничих науках і технологіях, 4) інформаційно-цифрову компетентність, 5) уміння вчитися протягом життя, 6) ініціативність, 7) соціальну і громадянську компетентності, 8) самовираження в сфері культури, 9) екологічну грамотність і здоровий спосіб життя [2, с. 12 – 15].

Логвіна-Бик Т. А. та Бик Н. В. зазначають, що при конструюванні змісту біологічної освіти можна запропонувати використання системно-структурного і функціонального підходів. Це дає можливість більше уваги приділити вивченню процесів життєдіяльності організмів, скоротивши морфологічні і анатомічні відомості про них. Разом з тим, застосування функціонального підходу забезпечує формування уявлення про організм як цілісну систему, орієнтує учнів на здоровий спосіб життя. В основній школі вивчення біології направлено на формування компетенцій: ключових і предметної: необхідних знань, умінь, цінностей і здатності застосовувати їх в процесі пізнання і в практичній діяльності [6].

Науковці Логвіна-Бик Т. А. та Бик Н. В. освітній простір розглядають як комплексну освітню систему, як організацію простору для вирішення поставлених завдань, як фактор розвитку особистості майбутнього вчителя біології, відповідно до завдань, які вирішуються в цьому просторі, і включають в себе систему координат: 1) нормативно-регламентуючу, 2) перспективно-орієнтовну, 3) діяльну – стимулюючу, 4) комунікативно-інформаційну, 5) конструктивно-проектувальну, 6) прогностичну, 7) організаційну, 8) діагностичну, 9) аналітичну та інші [6, с. 165].

Дослідники Логвіна-Бик Т. А. та Бик Н. В. зазначають [5], що експериментальна двох річна перевірка засвідчує ефективність розробленої моделі професійно-методичної підготовки майбутніх учителів біології та доцільність її подальшого використання. Головною метою екологічної діяльності вчителя у середній школі є вирішення наступних задач: формування у школярів усвідомленої та активної життєвої позиції, дбайливе ставлення до живої природи; виховання відповідальності за стан навколишнього середовища

Для вирішення завдань необхідним є оволодіння спеціальними інтерактивними та активними методами навчання і виховання, які спрямовані на мотивацію школяра до пошуку нових рішень в отриманні знань; навчання учнів працювати у складі команди, поєднання елементів наукового дослідження і гри. Важливим є навчання школярів оцінювати власні дії і можливості; використовувати різноманітні джерела інформації, а також розвиток творчих можливостей й інтересів учнів [5]. Таким чином, проектування професійно-методичної підготовки майбутніх учителів біології та компетентнісний підхід до навчання біології школярів – це нових шлях до отримання усвідомлених знань [4].

Автори статті Логвіна-Бик Т. А. та Бик Н. В. [3] вважають, що інтелектуальному розвитку студентів в навчально-виховному процесі сприяє

висока мотивація до навчання, усвідомлення ними рівня своєї успішності у вивченні навчальних дисциплін, а також позитивний мікроклімат на заняттях

Логвіна-Бик Т. А., Бик Н. В. та Дубяга В. зазначають, що на підставі компетентнісного підходу знання школярів повинні бути не багажем «про всяк випадок», а ключем до вирішення проблем, що забезпечує успішну самореалізацію в соціумі, облаштування особистого життя. Сьогодні неможливо навчити дитину всьому, набагато важливіше сформувати у нього потреба в безперервній освіті. Тому зміст навчального матеріалу визначені з урахуванням корисності та потрібності його за межами школи. Кожен навчальний предмет, і біологію зокрема, розглядаємо як засіб розвитку особистості учня [7]. Перевагами компетентнісного підходу в побудові та проведенні уроку біології в порівнянні з традиційною формою проведення уроку є: 1) пошук нових джерел інформації до теми, що вивчається; 2) вміння в скороченому варіанті записати почуту інформацію; 3) навчити учнів застосовувати знання, отримані на практиці, для аналізу різних процесів. інноваційних методів і прийомів на уроках біології; 4) активізація учнів на уроці; 5) формування та підвищення інтересу до навчання; 6) свобода в міркуваннях учнів; 7) легкість в осмисленні матеріалу, вивченого на уроці; 8) звільнення від механічного запам'ятовування навчальної інформації; 9) мінімізація стресу в учнів при усних відповідях завдяки використанню структурно – логічних схем в якості підказок чи участі в певних ролях.

Подальший напрямок дослідження ми бачимо в розробці системи методичних компетенцій майбутніх вчителів біології на основі вивчення дисципліни «Методика навчання біології та природознавства». Зростання професіоналізму майбутніх фахівців в різних областях біології ми бачимо в розробці і застосуванні теоретичних і методологічних можливостей формування ціннісно-сислової і мотиваційно-вольової готовності до професійно-практичної діяльності на основі гуманістичного підходу. Подальші дослідження ми бачимо в розробці і апробації теоретичної моделі і технологічного алгоритму підготовки висококваліфікованих біологів і фахівців в біологічній галузі.

Література

1. Барбер М., Муршед М. Как добиться стабильно высокого качества обучения в школах. Уроки анализа лучших систем школьного образования мира (пер. с англ.) // Вопросы образования. 2008. № 3. С. 7–60.
2. Біологія. 6 – 11 класи: навчальні програми, методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2017/2018 навчальному році / Укладач С. С. Фіцайло. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 144 с.
3. Логвіна-Бик Т. А., Бик Н. В. Актуальні проблеми біологічної освіти // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтава: ФОП Гаража М. Ф., 2017. С. 241–244.
4. Логвіна-Бик Т. А., Бик Н. В. Проблемы содержания и организации образовательного процесса по биологии в современной школе // Сборник статей международной научно-практической конференции (14-17 ноября

2017г.). Вып. 15 (2). Санкт-Петербург . СПб.: «Свое издательство», 2017. С. 112–117.

5. Логвина-Бик Т. А., Бик Н. В. Проектування професійно-методичної підготовки майбутніх *вчителів біології* // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (22-24 вересня 2017 р., м. Харків). Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017. С. 30–31.

6. Логвина-Бик Т. А., Бик Н. В. Методическая подготовка будущих учителей биологии в педагогических университетах // Сборник статей Международной научно-практической конференции (21 – 24 ноября 2016 г.). Выпуск 15. СПб.: «Свое издательство», 2016. С. 164-167.

7. Логвина-Бик Т. А., Бик Н. В., Дубяга В. Упровадження компетентнісного підходу в процес навчання біології // Науковий вісник Мелітопольського держ. пед. ун.-ту. Мелітополь, 2017. Випуск XVIII. С. 146 –150.